

Media: ΕΣΤΙΑΣΩ Page: 38-39 Published at: 08-01-2023
Author: Surface: 2098.53 cm² Circulation: 0
Subjects:

ΣΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΧΡΟΝΙΑΣ

Από τη Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου

Καλή χρονιά σε όλους! Το πρώτο τεύχος της νέας χρονιάς μας βρίσκεται όλους με περισσότερη αισιοδοξία και κέφι, ίσως γιατί περάσαμε τις εορτές των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς χωρίς επιβεβλημένους περιορισμούς μετά από μία διετία. Μόνον με τη δική μας προσοχή περιορίσαμε τις μετακινήσεις και τις μεγάλες συγκεντρώσεις σε κλειστούς χώρους. Ο νέος τρόπος ζωής έχει επιβληθεί πλέον! Με υγεία λοιπόν!

-Γιάννης Βούλγαρης, Κώστας Κωστής, Σωτήρης Ριζάς (επιμ.), *Ο μεγάλος μετασχηματισμός. Κράτος και πολιτική στην Ελλάδα του 20ού αιώνα* (εκδ. Πατάκη, σελ. 716, ευρώ 32). Στον συλλογικό αυτόν τόμο, έχουν συνεργασθεί πολλοί ειδικοί επιστήμονες διαφόρων κλάδων και με ποικίλη θεματολογία. Στην πρώτη ενότητα με τίτλο «Γεωπολιτικές οριζώσεις» έχουν συνεργασθεί οι *Μανώλης Κούμας, Ευάνθης Χατζηβασιλείου, Σωτήρης Ριζάς, Κωνσταντίνος Μπρότσιου, Θάνος Π. Ντόκος, Κωνσταντίνος Φίλης*. Στη δεύτερη ενότητα με θέμα: «Η πολιτική και το Κράτος» έγραψαν οι *Αλέξης Φραγκαδάς, Σπυρίδων Πλουμίδης, Σπύρος Βλαχόπουλος, Μαριλένα Παπαδάκη, Σωτήρης Ριζάς, Αλέξανδρος-Ανδρέας Κύρτσος, Δημήτρης Α. Σωτηρόπουλος*, ενώ στην τρίτη ενότητα με θέμα: «Κρατικοί θεσμοί: Ιστορία και εξουσία» οι *Ανδρομάχη Θεοδοροπούλου, Καλλιόπη Σπανού, Τάσος Σακελλαρόπουλος, Παναγιώτης Κ. Τσοπάκας, Λένα Κορμά, Αμαλία Παππά, Τάσος Γιαννίτσας, Μάνος Μασσαγγάνης*. Στο τελευταίο μέρος του τόμου με θέμα «Μνήμη, ιδεολογία και κουλτούρα» μετέχουν οι *Βασίλης Γιούναρης, Άγγελος Νταλαχάνης, Δημήτρης Τζώβας, Βασίλειος Μακρίδης*. Στο βιβλίο προτάσσεται εισαγωγή του *Γιάννη Βούλγαρη* με θέμα «Ο διχασμένος 20ός αιώνας. Οι πολώσεις και ο μεγάλος μετασχηματισμός», ενώ αντί επιλόγου τίθεται άρθρο

του *Κώστα Κωστή* «Η διαμόρφωση του κράτους στην Ελλάδα κατά τον 20ό και 21ο αιώνα. Μερικές σκέψεις και παρατηρήσεις». Τα ζητήματα που πραγματεύονται οι συγγραφείς είναι επίκαιρα και πολύ ενδιαφέροντα, καθώς καταγράφουν τις αδρές γραμμές της πολιτικής και πολιτειακής εξέλιξης του προηγούμενου αιώνα με τον Διχασμό, δύο Παγκοσμίους Πολέμους, την ελευθέρωση της Βορείου Ελλάδος και των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου, της Δωδεκανήσου και της Κρήτης, αλλά και τη Μικρασιατική Καταστροφή και το τερατώδη κύμα προσφύγων που αντιμετώπισε ο τόπος, προσφύγων όχι μόνον από την Ιωνία και τον Πόντο, αλλά και από την Ανατολική Ρωμυλία (βόρ. Θράκη), την Ανατολική Θράκη, το κράτος των Σκοπίων και τη Βόρειο Ήπειρο, τέλος δε, μετά το 1974, και από τη μαρτυρική Κύπρο. Είναι ο αιώνας της συρρικνώσεως των εστιών των Ελλήνων ανά την Ευρώπη αλλά και της αναπτύξεως του μεταναστευτικού κύματος προς τις ΗΠΑ, την Αυστραλία και τη Γερμανία. Είναι, επίσης, και η περίοδος των κοινωνικών μετασχηματισμών με τις εργατικές κατακτήσεις της αργίας της Κυριακής, του πενθημέρου εργασίας, της αμειβομένης θερινής αδείας, του οκταώρου εργασίας (που στον 21ο αιώνα τείνει να χαθεί και πάλι) και τόσων άλλων στοιχείων. Τέλος, είναι και η εποχή της κατακτισεως του

πλήρους συνταγματικού κοινοβουλευτισμού μετά μεγάλες ανατατώσεις και καταστρατηγήσεις των συνθηκών και γεγονότων. Εκείνο που, επίσης, πρέπει να τονισθεί είναι ότι ο 20ός αιώνας είναι εποχή μεγάλων οικονομικών δοκιμασιών και κρίσεων, πτωχεύσεων και δανεισμού σε βαθμό κακουργήματος, αλλά και ανακαμψεών και θαυμάτων. Εκείνο που φαίνεται ότι δεν έχει ξεπερασθεί ακόμη, είναι ο πολιτικός διχασμός και οι προσπώσεις σε αγκυλώσεις της πολιτικής μας, όπως είναι το ρουσφέτι και η διαφθορά...

-Heinz Helle, *Η υπέρβαση της βαρύτητας* (μτφρ. Αένα Μαζαράκη, εκδ. Gutenberg/Aldina, σελ. 208, ευρώ 12). Ο

συγγραφέας είναι Γερμανός, γεννημένος στο Μόναχο το 1978. Σπούδασε Φιλοσοφία στη γενέτειρα και τη Νέα Υόρκη, παράλληλος δε προς την εργασία του σε εκδοτικούς οίκους άρχισε τη συγγραφική πορεία του. Σήμερα ζει με την οικογένειά του στην Ελβετία. Στο μυθιστόρημα που παρουσιάζουμε, η δράση και η πλοκή αναφέρονται σε δύο αδελφούς που προσπαθούν να αναθερμάνουν τη σχέση τους. Συναντώνται σε ένα μπαρ και συζητούν, και μετά μερικά ποτά οι γλώσσες λύνονται. Μιλούν για την πατρίδα και την οικογένεια, την Τέχνη και τη Φιλοσοφία, αλλά και

για έναν πασιγνώστο δολοφόνο. Ο μεγάλος αδελφός είναι ιδεαλιστής, καταθλιπτικός και αλκοολικός, ενώ ο μικρότερος ρεαλιστής και προσγειωμένος. Μετά τον θάνατο του μεγάλου, ο νεότερος αδελφός θυμάται τη μακρά συζήτησή τους και τη νυκτερινή περιπλάνησή τους στους δρόμους της πόλεώς τους και προσπαθεί να κατανοήσει πώς και γιατί δύο αδέρφια είναι δυνατόν να ακολουθούν τόσο διαφορετικούς δρόμους. Βαθιά ανθρώπινο και κάπως μελαγχολικό, το βιβλίο μάς καλεί σε ερωτήματα και σκέψεις.

-Γιάννης Ψυχοπαίδης, Εις τον καιρόν. Πρόσωπα της τέχνης. Μικρά κείμενα για τις μορφές και τους δημιουργούς (εκδ. Κέδρος, σελ. 368, ευρώ 24). Ο γνωστός ζωγράφος και εικαστικός καλλιτέχνης, ομότιμος καθηγητής της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών Γιάννης Ψυχοπαίδης συγκέντρωσε σε τόμο μικρά σημειώματα και μελετήματα για τις ημέρες μας και την ακινησία εν δράσει ή τη δράση εν ακινησία. Καρπός του εγκλεισμού και της πικρής περιόδου της κρίσεως, μάς θυμίζει ότι η Τέχνη πάντοτε είναι παρηγοριά, έστω και όταν μας καλεί σε στοχασμό και προβληματισμό. Στον τόμο περιλαμβάνονται 32 μελετήματα, μικρά δοκίμια για την Τέχνη και τους καλλιτέχνες, για την αναζήτηση της μορφής και του χρώματος. Επίσης, σε κάποια αναφέρεται σε ποιητές όπως ο Εμπειρίκος, ο Καρυωτάκης, ο Καβάφης, ο Σεφέρης, ο Φωστήρης, ο Καββαδίας και ο Λόρδος Βύρων. Το ενδιαφέρον του βιβλίου είναι ότι διαβάζεται αποσπασματικά και σταδιακά, όποτε έχουμε κέρι για κείμενα αυτού του είδους. Είναι, δηλαδή, από τα βιβλία που αφίνουμε κοντά στην πολυθρόνα μας, για να τα πιάνουμε κάθε τόσο. Και θα μπορούσαν να αποτελούν θέμα συζήτησεως, αν στον τόμο μας υπήρχαν ομάδες με τέτοια ενδιαφέροντα...

-Φραντς Κάφκα, Ένας καλλιτέχνης της πείνας και άλλες δύο αποδιδαχές (μτφρ. -επίμετρο Θεοδωρίς Τσομίδης, εκδ. Gutenberg, σελ. 168, ευρώ 12). Ο Κάφκα ή σας αρέσει ή δεν τον αντέχετε καθόλου! Αυτό είναι γνωστόν. Αλλά δεν παύει να είναι ένας από τους μεγάλους λογοτέχνες του 20ού αιώνα. Ο μεταφραστής και ερμηνευτής των τριών διηγημάτων του βιβλίου, που φέρουν τους τίτλους «Ένας καλλιτέχνης της πείνας», «Η σωφρονιστική αποικία» και «Ζοζεφίνα η τραγουδίστρια ή ο λαός των ποντικών» αποκαλεί τα κείμενα αυτά και γενικότερα το έργο του Κάφκα «αποδιδαχή», καθώς διδάσκει χωρίς να διδάσκει. Είναι τρία κείμενα στο συνηθισμένο ύφος του Κάφκα με σκοτεινό πλαίσιο και χωρίς ελπίδες. Το δεύτερο θα μπορούσε να λεχθεί ότι ανήκει ιδιαίτερος στο είδος της δυστοπίας του τύπου του Όργουελ, που ακολούθησε αρκετά αργότερα. Τροφή για σκέψεις κυρίως για τον εαυτό μας αλλά και τον ίδιο τον συγγραφέα και τους λόγους που τον οδήγησαν στα αδιέξοδα, εν μέσω των οποίων απεβίωσε από φυματίωση, ενώ προέβαινε σε τυπογραφικές διορθώσεις των κειμένων του παρόντος τομίδιου.

-Esther Kinsky, Αλούλλιο. Μυδιστόρημα τοπίου (μτφρ. Πελαγία Τονάρη, εκδ. Ποταμός, σελ. 376, ευρώ 24). Η συγγραφέας του παρόντος είναι Γερμανίδα σύγχρονη και ζει στην πατρίδα της και εναλλακτικά στο Φριούλι, παλιό προπύργιο της Αυστροουγγρικής Αυτοκρατορίας και σήμερα αυτόνομη περιοχή της Ιταλίας με πρωτεύουσα την Τεργέστη. Το βιβλίο της αυτό τιμήθηκε το 2018 με το Βραβείο της Εκθέσεως Βιβλίου της Λειψίας, ένα από τα μεγάλα ευρωπαϊκά βραβεία για τα βιβλία. Είναι μία περιπλάνηση της ανώνυμης αφηγήτριας στη φύση του μικρού χωριού Ολεβάνο, νοτιοανατολικά της Ρώμης. Είναι χειμώνας και εκείνη

αντιμετωπίζει πρόσφατη απόλεια και πένθος. Οι βόλτες στη φύση, όπου το μεγαλειώδες του τοπίου συνδυάζεται συχνά με το τετριμμένο της καθημερινότητας, την οδηγούν στον αναπροσδιορισμό της δικής της στάσης έναντι της ζωής και των ανθρώπων. Είναι μία ιστορία για την αγάπη, το πένθος και τη φύση.

-Βαγγέλης Σιαφάκας, Εξοδόχαρτο/Το Μοναστηράκι (συνοδευτικά κείμενα Μάνος Μασσαγγάνης, Βάλια Καϊμάκη, εκδ. Πόλις, σελ. 400, ευρώ 17,70). Στο βιβλίο συγκεντρώνονται κείμενα μικρής έκτασης του συγγραφέα, που ξεκίνησε από την Αρχιτεκτονική αλλά επέλεξε τη Δημοσιογραφία σε διάφορα έντυπα της Αριστεράς ή της Κεντροαριστεράς, καθώς και σε τηλεόραση και ραδιόφωνο. Από το 2013 είναι ειδικός σύμβουλος στο Αθηνναϊκό Πρακτορείο

Ειδήσεων. Το πρώτο μέρος, που επιγράφεται «Εξοδόχαρτο», είναι σύντομα κείμενα, μάλλον στο ύψος του χρονογραφήματος με ποικιλία θεματική αλλά εστιασμένα στον άνθρωπο και τις αντιδράσεις του σε διάφορες καταστάσεις, πικρές, διασκεδαστικές, σαρκαστικές αλλά πάντοτε καθημερινές, ιστορίες βγαλμένες από την παρατήρηση στον δημόσιο χώρο, όχι στην πολιτική. Το δεύτερο μέρος, «Το Μοναστηράκι», ακολουθεί το ίδιο ύψος, αλλά συγκεντρώνει θεματικά στην παρατήρηση και περιγραφή της περιοχής του Μοναστηρακιού και της εκεί συχναζούσης ανθρώπινης «πανίδας»! Διασκεδαστικά κείμενα για όλες τις ώρες.

-Ζαχαρό Χ. Φρατζέσκου, Η εκκλησία της Αγίας Ειρήνης. Από την Παλαιά Φώκαια Μικράς Ασίας στην Παλαιά Φώκαια Αττικής (εκδ. ΑΩ, σελ. 104, 12,72). Είναι γνωστό ότι ο εκδοτικός οίκος ΑΩ του κ. Μιχάλη Πέτρου εστιάζει σε κείμενα που αναφέρονται στην Ανατολική Αττική και τη χερσόνησο του Λαυρίου. Εδώ η συγγραφέας, που είναι παλιό στέλεχος της ΕΤΒΑ και σήμερα πολιτεύεται στην τοπική αυτοδιοίκηση της περιοχής της Παλαιάς Φώκαιας Αττικής, γενέτειράς της, μάς προσφέρει την ιστορία ενός ναού, που κτίστηκε από τους Μικρασιότες πρόσφυγες, που έκαμαν τον τόπο αυτόν νέα πατρίδα τους, αφού κατόρθωσαν να αντιμετωπίσουν με επιτυχία ακόμη και το εχθρικό τοπίο, που μας περιγράφει στη «Γαλήνη» του ο Βενέζης. Η διαδρομή είναι συγκινητική και διδακτική, καθώς περιγράφεται και η Παλαιά Φώκαια και η σημερινή εγκατάστασή με το αυτό όνομα. Καταγράφονται πολλά ονόματα των κατοίκων και στους δύο τόπους, κάτι που προφανώς ενδιαφέρει τους κατοίκους.

-Γρηγόρης Φειζιάτιδης, Ο θεός πίσω από την ντουλάπα (εκδ. Βακχικό, σελ. 186, ευρώ 13,78). Ο συγγραφέας γεννήθηκε και ζει στη Βέροια, είναι δε χειρουργός οδοντίατρος. Παραλλήλως ασχολείται με τη Λογοτεχνία και έχει διακριθεί σε διαγωνισμούς διηγήματος. Το παρόν είναι το πρώτο του βιβλίο. Κάποια από τα διηγήματα είναι βγαλμένα από τη ζωή του και τις εμπειρίες του, κάποια αποτελούν καθαρή μυθοπλασία. Σε κάποια διακρίνεται σαφώς επίδραση από το φανταστικό και το εν μέρει μεταφυσικό. Όλα έχουν έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα, που προφανώς είναι το ύψος του συγγραφέα. Κυρίαρχο το στοιχείο της νεοελληνικής πραγματικότητας.

